

Motion till riksdagen 2025/26:3531

av **Ulrika Westerlund m.fl. (MP)**

Stärkt barnrättsperspektiv i socialtjänstens arbete

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att i socialtjänstlagen införa en reglering som ger barn rätt att ha enskilda samtal vid kontakter med socialtjänsten och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra att nya metoder för att ge barn och unga rätt till effektivt och anpassat stöd kan utvecklas och implementeras, t.ex. genom riktade bidrag, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I somras trädde den nya efterlängtrade socialtjänstlagen i kraft. Tanken är bland annat att socialtjänsten med den nya lagen ska kunna arbeta mer förebyggande. Förändringarna i socialtjänstlagen är välkomna och leder förhoppningsvis till ett mer effektivt arbete där fler kan få hjälp i tid, innan ett problem har växt sig för stort. Lagen har också välkomnats brett, också av barnrättsorganisationer. Samtidigt har flera organisationer flaggat för att kommande lagförslag, som till exempel det som innehåller det så kallade mellantvånget, kan försvåra det förebyggande arbetet, eftersom de tvångsmedel som socialtjänsten där ges tillgång till kan försvåra en förtroendefull relation mellan

socialtjänsten och de som behöver stöd på olika sätt. Sammantaget kan alltså konstateras att mycket just nu är osäkert när det gäller hur arbetet inom socialtjänsten kommer att fungera framåt. Det finns alltså anledning att hålla ögonen på hur arbetet kommer fungera och även att föreslå fler möjliga förändringar.

Bland andra föreningen Maskrosbarn har lyft fram specifika utmaningar som de har iakttagit har drabbat deras målgrupp. Maskrosbarn organiserar barn och unga mellan 13 och 19 år, som har föräldrar som har ett missbruk, psykisk sjukdom, eller utsätter den unga för våld. Enligt en rapport som organisationen har tagit fram är det runt 80 procent av de som svarade som uppgav att socialtjänsten borde ha hjälpt dem tidigare och att det inte är lätt att få hjälp från socialtjänsten som barn. En specifik utmaning som Maskrosbarn har identifierat är att barn inte har rätt att få träffa sin socialsekreterare enskilt. ”Barn har rätt att bli hörda. Att få träffa sin socialsekreterare enskilt är en grundläggande förutsättning för att kunna berätta om sin situation och i förlängningen få tillgång till stöd”, konstaterar organisationen. Behovet att få träffa en socialsekreterare enskilt blir naturligtvis extra viktigt när det kanske är föräldern som står för hela eller delar av problemet. Barn måste kunna redogöra för sin situation öppet och utan rädsla för en förälder som hör berättelsen.

Det finns också andra åtgärder som skulle kunna förbättra socialtjänstens möjligheter att nå barn på ett bättre sätt. Maskrosbarn föreslår bland annat att en nationell samordnare med uppdrag att utifrån barns behov se över socialtjänstens insatser, synliggöra eventuella luckor och utveckla nya öppenvårdsinsatser skulle kunna tillsättas. En annan åtgärd skulle kunna vara att införa bidrag till kommuner som vill prova nya metoder för stödinsatser. Som exempel nämns insatsen ”Extravuxen”, som finns i tio kommuner idag.

Ulrika Westerlund (MP)

Janine Alm Ericson (MP)

Annika Hirvonen (MP)